

Gemeente Midden-Drenthe
College van Burgemeester en Wethouders
Gemeenteraad
Raadhuisplein 1
9411 NB Beilen

Nijlande, 31 januari 2024

**Zienswijze: Ontwerpbestemmingsplan Eursingerstraat tegenover 21, Westerbork
d.d. 28 december 2023**

Geacht college, geachte gemeenteraad,

De stichting Drents Agrarisch Erfgoed (DAE) maakt bezwaar tegen het voorgenomen besluit om te bouwen op de locatie Eursingerstraat (Sectie T, nr 417) te Westerbork. Ook Erfgoedvereniging Heemschut en de Natuur en Milieu Federatie Drenthe steunen dit bezwaar. Zij zijn medeondertekenaars van deze brief.

Bouwen op deze locatie is op basis van het vigerende bestemmingsplan niet mogelijk. Om dit toch mogelijk te maken start U deze procedure. Wij zijn in het bezit van uitvoerige documentatie (>1200 pagina's) met betrekking tot deze locatie, mede opgesteld door uw gemeente, de Provincie Drenthe en in opdracht van de initiatiefnemer. Naar onze mening blijkt uit al deze stukken overduidelijk hoe gevoelig deze locatie ligt. Uw afweging om hier toch (onder voorwaarden) bouwen mogelijk te maken delen wij niet. Sterker nog, wij zijn van mening dat er niet gebouwd mag worden op deze locatie.

Per brief d.d. 8 september 2023 verzocht het DAE u al eerder, beargumenteerd, om de huidige situatie te handhaven en af te zien van nieuwbouw op deze bijzondere locatie. Hieronder hebben wij de gronden van ons bezwaar in meer detail op papier gezet.

Al decennia lang wordt de waarde van deze locatie onderkend. De toenmalige gemeente Westerbork heeft niet ingestemd met bouwplannen op deze locatie. In volgende bestemmingsplannen opgesteld door de gemeente Midden-Drenthe is bouwen nog steeds niet toegestaan. De redenen zijn duidelijk: precies hier op de rand van de es van Eursinge zijn de waarden van archeologie, bodem, geomorfologie, landschap en cultuurhistorie nadrukkelijk in beeld.

In 1995 deden Spek en Ufkes onderzoek in opdracht van de Provincie Drenthe naar de essen in Drenthe. In het resulterende rapport *"Archeologie en cultuurhistorie van essen in de provincie Drenthe. Inventarisatie, waardering en aanbevelingen ten behoeve van het stimuleringsbeleid bodembeschermingsgebieden"* wordt de es bij Eursinge gerangschikt in de zwaarste categorie.

Dat betekent dat er op alle punten hoog gescoord wordt, zoals archeologie, cultuurhistorie, bodem, samenhang met ander landschap etc.. De Provincie Drenthe onderkent ook deze waarden zoals gedetailleerd aangegeven in haar brief van 5 oktober 2023.

De betreffende bouwlocatie ligt pal naast de es bij Eursinge. Dit blijkt ook uit de geomorfologie (het perceel ligt 0,5 tot 1 meter lager); de locatie behoort feitelijk tot een stukje beekdal. de genoemde waarden gelden vanzelfsprekend ook voor deze locatie.

In het kader van de ruilverkaveling Westerbork in het begin van de zeventiger jaren van de vorige eeuw is er een fraaie nieuwe zuidrand rondom Westerbork gecreëerd als scheiding tussen Westerbork en het buitengebied; om dit mogelijk te maken is toen zelfs een artikel 13 procedure ingezet om een perceel grond te onteigenen. Het landschapsplan dat hieraan ten grondslag lag was van de hand van de bekende landschapsarchitect Harry de Vroome. Dankzij de uitvoering van dit plan is het zicht op Westerbork vanuit Eursinge nu mooi afgesloten met een combinatie van oude (houtwal > 100 jaar) en relatief nieuwe (aangebracht tijdens de ruilverkaveling, inmiddels ook ruim 50 jaar oud) beplanting.

Niet alleen vanuit Eursinge komend maar ook vanuit de weg over de es van Westerbork naar Eursinge zal de voorgenomen nieuwbouw als een zeer storend element in het landschap ervaren worden. In haar reactie van 5 oktober 2023 geeft de Provincie Drenthe dan ook aan dat *“Indien het plan niet of onvoldoende wordt aangepast zullen wij overwegen een zienswijze in te dienen”*.

De locatie ligt bovendien laag en grenst aan de bovenloop van de beek: een (te) natte plek om te bouwen. Ophogen met grond verstoort de geomorfologie en zal het geheel nog prominenter op de voorgrond zetten. Ook de relatie met de overige (bestaande) bebouwing zal worden verstoord: nergens langs de weg staan er gebouwen ten oosten van de Eursingerstraat, op of naast de es. Er is slechts sprake van enige bebouwing aan de westrand van de Eursingerstraat.

Na het doornemen van de vele kaarten en honderden pagina's tekst komen wij tot de conclusie dat u (en ook de Provincie Drenthe) hier eigenlijk niet zou willen bouwen. Dat blijkt ook uit het aanvankelijke advies van uw eigen Kwaliteitsteam van 14 april 2021. De reden en aanleiding om dit toch te willen doen is gelegen in de Ruimte voor Ruimte regeling. Het uitgangspunt van deze regeling is dat er landschappelijke winst gehaald dient te worden. Dat is hier echter niet het geval: de locatie bij het Looveen die voor deze regeling wordt ingezet is van veel minder grote landschappelijke waarde dan de locatie bij Eursinge, waardoor de beoogde toepassing van deze regeling hier niet van toepassing mag zijn.

Het eigendom van de locatie Looveen is door de initiatiefnemer gekocht met als bedoeling deze locatie te gebruiken binnen de Ruimte voor Ruimte regeling. Daarmee is het uitruilen van beide locaties een economische afweging geworden. Wij zijn voorstander van het zuiver gebruik van een Ruimte voor Ruimte regeling, waarbij het landschap er op vooruit gaat. Rond Westerbork zullen ongetwijfeld tientallen locaties aanwezig zijn waar de Ruimte voor Ruimte regeling zoals

bedoeld van toepassing zou kunnen zijn, locaties echter die niet in het bezit zijn van de initiatiefnemer. Daarmee is het huidige plan in feite eigendomsplanologie geworden.

Een belangrijk punt van aandacht is archeologie. In de stukken die door de initiatiefnemer zijn aangeleverd wordt hier nauwelijks aandacht aan besteed. Te citeren valt: *“Onderzoek is niet noodzakelijk, wel moet er een verantwoording in de toelichting.”*

Echter, in diverse publicaties van de hand van onder meer Naarding en Booij, wordt gewezen op het archeologisch belang van de voorgenomen bouwlocatie. Het betreffende perceel staat ook bekend onder de veldnaam Borghstee. Naarding wijst in 1948 al op de aanwezigheid van een gracht (goed te zien op de topografische kaarten van 1904), waarbinnen mogelijk een burcht of voornaam gebouw heeft gestaan. Booij wijst in 1977 op een andere veldnaam: Hus. Hij suggereert dat hier sprake was van een eendenkooi, waar deze naam ook naar verwijst; de ligging aan de rand van het beekdal maakt dit ook aannemelijk. Wat het ook moge zijn, het geeft aan dat het perceel een grote historische waarde heeft. Aantasting van dit bodemarchief door nieuwbouw is ongewenst. Verder zal ophogen van de grond en het voorgenomen graven van een waterpartij de geomorfologie onherstelbaar aantasten.

Waar men steeds meer waarde hecht aan ons Drentse landschap en haar cultuurhistorie, vragen wij ons af wat het nut geweest is van alle rapporten en visies (over aspecten als bodem, geomorfologie, archeologie, landschap, cultuurhistorie), als u ondanks het bestaan daarvan, toch tot de afweging bent gekomen om nieuwbouw op deze locatie te willen steunen.

Het DAE hecht aan een goede belangenafweging en in dit geval zijn we van mening dat u deze niet goed en op onvolledige gronden heeft gemaakt, vandaar ons bezwaar. Evenals in onze eerdere brief van 8 september 2023 vragen wij u daarom nogmaals met klem om de huidige situatie te handhaven - en om uw voorgenomen besluit tot nieuwbouw op deze locatie in te trekken.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de stichting Drents Agrarisch Erfgoed,
A. van Haeringen, secretaris
Nijlande 1
9452VA Nijlande

Mede namens Erfgoedvereniging Heemschut Drenthe & Natuur en Milieufederatie Drenthe

